

**Stockholms
stad**

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning
Årstadals förskolor

Tjänsteutlåtande

Dnr: HÄ 2024/696

Handläggare

Marina Strömberg
Telefon:08-50822138

Till

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2025-03-20

Verksamhetsberättelse 2024

Årstadals förskolor

Årstadals förskolor

start.stockholm

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	3
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	5
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	5
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	5
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	10
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	12
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	13
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	14
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	16
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	16
Uppföljning av ekonomi	18
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget	18
Investeringar	19
Medel för lokaländamål	19
Övrigt	19
Systematiskt kvalitetsarbete	19
Övrigt	19
Redovisning av synpunkter och klagomål	20

Sammanfattande analys

Under året har enheten arbetat med att utveckla förskolornas lärmiljöer utifrån ett tillgänglighets- samt inkluderande perspektiv. Kartläggningar har gjorts på samtliga avdelningar och vi har kunnat se att miljöerna och materialet är tillgängligt samt tydliggjort med hjälp av bildstöd. Det finns en tanke kring hur materialet är placerat och rummen är planerade utifrån mötesplatser som möjliggör samspel.

Barnens tankar och idéer har varit motorn i de projekt som funnits under året. Deras nyfikenhet och intressen har tagits tillvara och givits en betydande roll i både val av projekt och hur detta projekt sedan tagit form över tid. Barnens delaktighet går att utläsa i projektplaneringar, lärloggar samt projektberättelser via Skolplattformen.

En gemensam nämnare som har legat till grund för samtliga projekt är värdegrund och gemenskap. För att barnen ska kunna utforska nya saker tillsammans gäller det att de kan samspela, känner sig lyssnade på och som en del i gruppen.

Alla barn i Årstadal har under våren tagit del av olika kulturföreställningar vilket varit uppskattat. Efter besöken har vi upptäckt en ökad nyfikenhet och vilja att dramatisera hos barnen. Under hösten har fokus legat på att barnen själva ska vara kulturutövare, de har dramatiserat, skapat, dansat och musicerat. De har även fått ta del av olika sorts litteratur i form av olika genrer och språk.

Enheten når nästan upp till de indikatorer som satts för mål 1:2 utifrån antal förskollärare och barn i grupperna. Vi har en förskollärare i varje barngrupp men en av dessa har inte förskollärarelegitimation utan annan pedagogisk utbildning. Vi når inte riktigt upp till målen för barngruppers storlekar och detta är till stor del en ekonomisk fråga. För att hålla budget behövs ett visst antal barn i grupperna.

Vad det gäller klimatmålen så är enhetens kockar bra på att köpa in livsmedel med så låg klimatpåverkan som möjligt, där når vi målet med marginal dock går det lite sämre vad det gäller de ekologiska inköpen. Ekologiska livsmedel har höjts i pris så mycket att det blir svårare att hålla budget om årsmålet för detta område ska nås.

Enhetens två största utmaningar är en budget i balans samt minskad sjukfrånvaro. Vi kan se att sjukfrånvaron minskat sedan VB 2023 men det är fortfarande en bit till årsmålen. Enheten fortsätter det påbörjade arbetet med att följa upp sjukfrånvaro tidigt samt att skriva rehabiliteringsplaner. Vid sidan av detta arbetar vi även för en hållbar arbetsmiljö på våra samtliga förskolor.

Som följd av evakuering av en förskola, fortsatt höga sjuktal, sviktande barnunderlag och ökningen av barn i behov av särskilt stöd har budgeten inte följt den prognos som sattes upp i början av året. Enheten har under hela året arbetat aktivt för att nå en budget i balans genom flertalet åtgärder.

Kvalitet- och utvecklingsarbete

Vi arbetar för en tydlig organisation genom att implementera och utveckla de olika

arbetsätten och de aktiviteterna som vi ser är viktiga för måluppfyllelse. Därav är strukturen och våra olika mötesforum något vi värdesätter högt.

Att få tid till att reflektera och analysera enskilt och i grupp är av stor vikt därmed har vi sett till att denna tid finns och går att genomföra schemamässigt.

Vårt systematiska kvalitetsarbete kopplat till det pedagogiska året och veckan följer den plan som gjorts upp vid terminsstart.

Barnhälsoteamet i stadsdelen bidrar med föreläsningar samt handledning till enhetens pedagoger. I Årstadal har vi ett flertal barn i behov av särskilt stöd och för att kunna möta dem på deras nivå krävs det ett nära samarbete med specialpedagog, barnpsykolog och talpedagog.

Vårdnadshavare har en gång per termin bjudas in till "Öppna möten" där de fått ta del av information kring verksamheten, bjudits in till dialog samt haft möjlighet att ställa frågor till ledning och pedagoger. Detta forum har vi med syfte att informera om verksamheten i stort samt utveckla samarbetet mellan förskola och hem.

"Årstadal som arbetsplats" som är vårt styrdokument vad det gäller arbetsmiljö har setts över och uppdaterats av arbetsmiljögruppen i enheten. Gruppen som till viss del består av fackliga representanter har även även fördjupat sig kring delaktighet för medarbetare och tagit fram riktlinjer kring detta för att tydliggöra hur delaktighet kan se ut inom enheten.

Kompetensutveckling

Inom enheten har vi två nätverk, ett för förskollärare och ett för barnskötare. Dessa nätverk leds och planeras utifrån framtagna fokusområden; special-/tydliggörande pedagogik samt "Projekt i process" ett arbete som ska inkludera barnen än mer. Dessa fokusområden speglar enhetsmålen i årets verksamhetsplan.

Stadsdelen har en pågående fortbildningssatsning gällande ledarskap tillsammans med Uppsala universitet "Leda som arbetslag". Nu under året har 19 förskollärare deltagit och genomfört utbildningen.

Stadsdelens gemensamma satsning på "Mat och måltider" under 2023 har lett till att enhetens kockar och köksbiträden under året funderat kring hur detta arbete ska bli än mer levande i vardagen samt hur samarbetet mellan kök, barn och pedagoger kan utvecklas. En följd av detta är att kockarna nu skriver månadsbrev för att informera pedagoger och vårdnadshavare kring vilken mat som serveras och varför, hur hållbarhets och klimatperspektivet bidrar till valet av inköp. Under året har även samarbetet mellan vissa barngrupper och köken utvecklats och barnen har bjudits in till köken.

Barnhälsotemet i stadsdelen har och erbjuder flera olika utbildningar och föreläsningar. Pedagoger från enheten har tagit del av bland annat utbildning i TAKK (Tecken som alternativ kommunikation), *Svåra samtal* och *Barn som utmanar*.

Stadsdelen har köpt in en e-föreläsning/utbildning kring medarbetarskap som genomförs under höstterminen, samtliga medarbetare har deltagit.

En pedagog från varje förskola kommer/har tagit del av stadsdelens satsning kring flerspråkighet. Detta är en utbildning som omfattar 2 dagar och som ger pedagogerna kompetens att bemöta barn med flera olika språk på ett konstruktivt och medvetet sätt.

Rektor har nu avslutat sin rektorsutbildning och en av enhetens biträdande rektorer har påbörjat samma utbildning under hösten.

Medarbetarnas delaktighet

Målen i Verksamhetsplan 2024 har presenterats och diskuterats under APT i januari och februari. T1:an lyftas under APT i april. Därefter gjordes det kartläggningar på samtliga avdelningar med fokus på de pedagogiska miljöerna och barns delaktighet. Kökspersonalen har under sina köksmöten diskuterat resultaten kring utsläpp och ekologiska inköp. De har även gjort en plan framåt för att inspirera varandra och skapa en mer jämlik verksamhet. Som underlag till T2:an har pedagogernas dokumentation i Skolplattformen analyserats. T2 lyftes sedan på planeringsdag i augusti. Inför sammanställningen av verksamhetsberättelsen har medarbetares dokumentation legat till grund likväl reflektioner som ledning deltagit i tillsammans med arbetslagen. VB har även lyfts i diskussion och dialog med enhetens samordnare samt arbetsmiljögrupp. Verksamhetsberättelsen kommer lyftas för samtliga medarbetare under januari APT.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

— Inga data

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

— Inga data

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barnskötare med barnskötareutbildning av totalt antal anställda (årsarbetare)						Fastställs 2024	2024
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	31,3 %	2,3 %	29 %	35,3 %	37,3 %	Ökning	VB 2024
Analys En av enhetens förskollärare har ingen legitimation utan annan pedagogisk högskoleutbildning. En handfull förskollärarna arbetar deltid pga. förkortad arbetstid.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal barn per anställd i förskolan (årsarbetare)	5,2 st			5 st	4,9	4,9	VB 2024
Analys Enhetens yngrebarnsavdelningar har 5 barn per pedagog. På äldre barn är antalet 6-7 barn per pedagog. Vi har även ett flertal resurser som arbetar i barngrupperna.							
  Antal barn per grupp	15,7 barn/avd.			15,9 barn/avd.	15	15	VB 2024
Analys På våra yngrebarns avdelningar går det 15 barn/grupp och i de grupper där de äldsta barnen går är det ca 20 barn. Vi har ett tufft ekonomiskt läge och är i stort behov av att fylla våra grupper maximalt för att få en budget i balans.							
  Antal barn per legitimerad förskollärare	16,5 st			16,2 st	15 st	Minskning	VB 2024
Analys En av enhetens förskollärare har ingen legitimation utan annan pedagogisk högskoleutbildning. En handfull förskollärarna arbetar deltid pga. förkortad arbetstid. Alla avdelningar har en förskollärare per grupp.							

Nämndmål: Alla barn i förskolan stimuleras och lär utifrån sina förmågor i en inkluderande utbildning med likvärdig och tillgänglig lärmiljö

— Inga data

Beskrivning

Målet nås genom att utbildningen bedrivs i likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer som uppmuntrar till kommunikation, lek och utforskande. Social, pedagogisk och fysisk miljö skapar tillsammans förutsättningar för barns lärande och utveckling. Språkutvecklande arbete genomsyrar hela utbildningen. Rektor leder och samordnar det pedagogiska arbetet och organiserar de strukturella förutsättningarna för utbildningen. Förskolläraren ansvarar för att undervisning bedrivs i enlighet med målen i läroplanen. Arbetslaget genomför utbildningen utifrån sina respektive uppdrag.

Gemensamt framtagna stöddokument anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.

Förväntat resultat

Utbildningen ger varje barn förutsättningar att utveckla:

- Nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära
- Ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
-----------	------------	-----------	-----------

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen utforma och genomföra kompetenshöjande insatser för förskollärare och arbetslag i pedagogiskt ledarskap utifrån läroplansuppdraget.	2023-01-01	2024-12-31	
✓	Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska fortsätta utveckla sina läsmiljöer och lärmiljöer med fokus på drama, musik, berättande och skapande.	2023-01-01	2024-12-31	

Enhetsmål: Varje barn i Årstadals förskolor möts av lärmiljöer som är tydliga, tillgängliga och inkluderande. Lärmiljön ska vara skapad utifrån mötesplatser där kommunikation, lek och utforskande står i fokus.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Miljön;

- ska vara tillgänglig och utformad utifrån mötesplatser
- tydliggörs med hjälp av bildstöd.
- ska spegla pågående projekt

Språk;

- Barnens reflektioner synliggörs i lärloggar

Analys

Enheten bedömer att enhetsmålet har uppnått helt. Under det gångna året har enheten arbetat aktivt kring att ta fram och utveckla kunskap kring tillgängliga lärmiljöer samt skapa likvärdighet inom enheten.

För att få syn på miljöns utformning samt pedagogers tankar kring lärmiljön gjordes en kartläggning på samtliga avdelningar i början på året. Ytterligare en kartläggning gjordes sedan i december med syfte att se om vi uppnått förväntat resultat genom de insatser som gjorts under året.

Utifrån den första kartläggningen kunde vi se att miljöerna och materialet är tillgängligt och det finns en tanke kring hur materialet är placerat. Ett utvecklingsområde som vi till viss del identifierade var att miljöerna och materialet behövde bli mer estetiskt tilltalande för att skapa lust och nyfikenhet hos barnen. Vid den andra kartläggningen kunde vi se en förbättring inom detta område och miljöerna är nu mer tilltalande.

Ett annat förväntat resultat var att barnen skulle få träffas och samspela kring olika mötesplatser på förskolorna. Vid den första kartläggningen kunde vi se att det till viss del fanns mötesplatser men dessa hade varierande kvalité både vad det gällde utformning och innehåll. Under året har vi i våra olika nätverk arbetat med begreppet mötesplatser samt syftet med dem. I slutet på året kan vi se att mötesplatserna blivit tydligare och mer varierande. Detta har i sin tur lett till att barnen interagerar med varandra i större utsträckning än tidigare.

För att en lärmiljö ska uppfattas som tydlig behöver den vara näst intill självgående. Det innebär att barnen ska veta vilket material som finns tillgängligt, hur det ska användas samt vart det ska stå vid iordningställande av miljön. Under årets barnskötarnätverk har vi arbetat utifrån boken "Tydliggörande pedagogik" där vi pratat om vikten av tillgänglighet, tydlighet och hur miljön och materialet kan göras tillgängligt för samtliga barn. Utifrån detta kan vi se att miljöerna har utformats annorlunda och att de nu är mer tillgängliga för barnen.

Vi kan även se att satsningen kring tydliggörande pedagogik som gjorts under ett par år för både barnskötare och förskollärare har gett resultat i form av ökat användande av bildstöd och veckoscheman samt att användandet av TAKK ökat. Detta har i sin tur lett till att alla barn i större utsträckning kan känna sig inkluderade samt göra sig förstådda.

I början av året kunde vi se att flera av grupperna hade dokumentationsväggar inne på sina avdelningar där de dokumenterade bland annat pågående projekt. För att bygga på förskollärarnas kompetens kring processinriktad dokumentation har vi under året pratat om just detta i enhetens nätverk. Utifrån dessa nätverk kan vi se att händelseförloppet kring dokumentation har utvecklats och att fler låter barnen vara delaktiga i denna dokumentation. Till viss del kan vi även se att projektet är levande i miljön även utanför "projektid".

Under höstens förskollärarnätverk har förskollärarna fått fortbildning kring vikten av att utgå från barnen i utformandet av sina projekt. Därav är det av stor betydelse att barnens tankar och idéer skrivs ner och belyses i avdelningens lärloggar så att både barnen, pedagoger och vårdnadshavare kan se att barnen är med och formar verksamheten framåt. Under hösten har ledningen kunnat se att detta givit resultat och att lärloggarna och den pedagogiska dokumentationen nu i högre utsträckning än tidigare belyser detta.

Nämndmål: Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden i en inkluderande utbildning

— Inga data

Beskrivning

Målet nås genom att förskolans arbete med normer och värden präglas av barnkonventionens intentioner i en inkluderande utbildning för alla barn. Utbildningen skapar likvärdiga möjligheter för alla barn att uttrycka sina tankar och åsikter för att ha inflytande över sin vardag. Utbildningen är trygg och säker, riktlinjerna i Säker förskola, där arbetet med Aktiva åtgärder är en del, är vägledande i det arbetet. Rektor säkerställer att alla barn får det stöd de behöver för sin utveckling inom ramen för förskolans uppdrag. Undervisningen kännetecknas av lek, språk samt hållbar utveckling, där barnens förmågor och intressen tas tillvara i undervisningens utformning.

Gemensamt framtagna stöddokument anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.

Förväntat resultat

Utbildningen ger varje barn förutsättningar att utveckla:

- Självständighet och tillit till sin egen förmåga
- Förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen fortsätta utvecklingsarbetet av övergångar från förskola till grundskola i samverkan med utbildningsnämnden.	2023-01-01	2024-12-31	
✓ Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska fortsätta utveckla förskolans lärmiljöer som en del i det förebyggande och inkluderande arbetet.	2023-01-01	2024-12-31	

Enhetsmål: Gruppen är en tillgång där varje barn har en självklar plats , ges utrymme och blir lyssnat på.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Projektarbetet väljs med tydlig utgångspunkt från barnens intresse och behov.

-Att det i både projektplan, lärloggar och projektberättelsen finns en tydlig beskrivning av hur barnen är delaktiga i vardagens pedagogiska praktik och projektets utformning.

Analys

Enheten bedömer att enhetsmålet uppnås helt under året.

Barnens tankar och ideér har varit motorn i de projekt som funnits under året. Deras nyfikenhet och intressen har tagits tillvara och gets en betydande roll i både val av projekt och hur detta projekt sedan tagit form över tid. Barnens delaktighet går att utläsa i projektplaneringar, lärloggar samt projektberättelser via Skolplattformen.

Projektet som pågått under 2024 har varit inom olika ämnesområden så som exempelvis;

- *Skapa med återbruk* - ett projekt om hållbarhet och kretslopp. Där barnens nyfikenhet har lett projektet framåt från ritpapper som förbrukats och lagts i pappersinsamlingen till att skapa nytt ritpapper av de gamla teckningarna. Frågor som barnen ställde sig och sedan undersökte var bland annat -Hur får man pappersmassan att sitta ihop? Vilket bindnings medel ska vi använda? - Hur kan man färga papper? Barnens tankar och processer dokumenterades genom bilder, reflektioner och eget skapande. De var väldigt stolta för vad de lyckats åstadkomma tillsammans.

- *Kul med matte!* Projektet tog sin start när ett barn ställde frågan: - *Vi står på led, går tio steg framåt, hur kommer det sig att vi kom olika långt?* Barnen undersöker, räknar, argumenterar och reflekterar över matematik tillsammans.

- *Hur lever barn i olika delar av världen?* En stor världskarta som suttit uppe på avdelningen har lett till en mängd frågor; Vad är det för land? Hur ser det ut där? Finns det barn där? Detta behöver förstås få svar. Barnen har fått fundera på hur de ska få reda på svaren; kanske genom en bok på biblioteket, internet eller någon film kanske?

En gemensam nämnare som har legat till grund för samtliga projekt är värdegrund och gemenskap. För att barnen ska kunna utforska nya saker tillsammans gäller det att de kan samspela, känner sig lyssnade på och som en del i gruppen.

Förutom i Skolplattformen har projekten även syns i form av väggdokumentation inne på avdelningarna. Utifrån pedagogiska nätverk har pedagogerna utvecklat dokumentationen kring att beskriva barnens processer och inte bara synliggöra färdiga resultat. Barnen är nu mer inkluderade i sitt eget lärande.

Under året har både FN-veckan samt Barnkonventionens dag uppmärksammas på olika sätt och barnen har då bland annat fått bekanta sig med flera artiklar ur Barnkonventionen utifrån boken/filmen "Alla barns rätt".

För att uppmärksamma barnen på att de kan göra egna val under veckan på förskolan används bland annat aktivitetstavlor där barnen väljer vilken aktivitet de vill göra. Barnen får även träna på att vara delaktiga i demokratiska beslut genom att exempelvis rösta på vilken bok som ska läsas eller vilket utflyktsmål de ska besöka.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

— Inga data

Nämndmål: Invånarna har tillgång till ett rikt kultur- och föreningsliv

— Inga data

Beskrivning

Målet nås genom att kulturaktiviteter planeras för att nå nya målgrupper och bredda deltagandet i syfte att öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer. Kultur och skapande integreras i verksamheternas löpande arbete.

För att nå nya målgrupper är det angeläget att alla barn får prova olika former av skapande och kultur tidigt. Förskolan är en kulturell mötesplats där barnen får möta och själva prova olika former av kultur och skapande. Unga och vuxna får möta kultur och prova eget skapande i stadsdelsnämndens verksamheter. De äldre erbjuds olika kulturmöten på boenden, mötesplatser och genom sina organisationer.

Föreningar har möjlighet att söka bidrag för lokal verksamhet och stadsdelsnämnden utvecklar löpande samverkan med föreningar i syfte att stärka föreningslivet i stadsdelsområdet.

Nämnden arbetar även för att underlätta för närvaron av kultur i stadsdelsområdet, utifrån Stockholms stads kulturstrategiska program.

Förväntat resultat

- Barn, unga, vuxna och äldre i stadsdelsnämndens verksamheter får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.
- Samarbete med föreningar och nätverk mellan föreningar och verksamheter utvecklas.

Enhetsmål: Alla barn i Årstadals förskolor får under sin förskoleperiod möta och själv prova olika former av kultur.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Alla barn ska erbjudas en kulturupplevelse från en professionell kulturutövare under året.
- Att kultur i dess olika form planeras in och genomförs som en del i avdelningens projekt.

Analys

Enheten bedömer att enhetsmålet har uppnås helt under året.

Alla barn som går på Årstadals förskolor har under våren tagit del av en kulturupplevelse från externa kulturutövare. Vid bokning av dessa event har Kulanpremien använts. Samtliga grupper har erbjudits olika föreställningar utifrån ålder. Detta har varit ett uppskattat inslag i verksamheten som har bidragit till ny inspiration för både barn och pedagoger.

Kultur är en levande del av vardagen på förskolan, att barnen får möjlighet att skapa med hjälp av olika material kopplat till aktuellt projekt syns i avdelningarnas dokumentation. Under året har vi fokuserat extra på kultur kopplat till litteratur, drama, sång och musik utifrån de "Kulturlådor" som varje förskola fick under 2023. Med materialet i dessa lådor kan barnen få uttrycka sig på olika sätt. Under höstterminen 2024 erbjöds pedagoger att fördjupa och inspireras inom kultur i form av en workshop.

Årstadals förskolor har ett gott samarbete både med Gröndals bibliotek samt Stadsarkivet i Liljeholmen. Barnen erbjuds sagostunder och boktips.

Appen "Polyglutt" (digitalt bibliotek) som stadsdelen köpt in används för att ta del av litteratur inom olika genrer och språk. Genom att projicera upp böckerna på väggen kan barnen bättre leva sig in i en saga och sedan använda den som kuliss i sitt eget berättande.

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

 Inga data

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

— Inga data

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,28 kg CO2 per kg livsmedel			1,11 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	2024

Nämndmål: Stadsdelsnämndens verksamheter är energieffektiva och resurssmarta med en minimal klimatpåverkan

— Inga data

Beskrivning

Stadsdelsnämnden arbetar kontinuerligt med att kartlägga verksamheternas klimatpåverkan, och tar fram strategier för hur utsläppsminskningar ska ske. De två metoder som främst används är investeringar i utsläppsminskande utrustning och beteendeförändringar.

Klimatinvesteringsmedel söks för de projekt där investering i utsläppsminskande åtgärder inom stadsmiljöverksamhet eller verksamhetslokaler ses som den bästa lösningen. För att åstadkomma beteendeförändringar satsar nämnden på kompetenshöjande insatser i form av utbildningar som till exempel hållbara vård- och omsorgsboenden samt en utvecklad intern samverkan om miljö- och klimatfrågor.

Förväntat resultat

- Klimatpåverkan från konsumtion minskar och stadsdelsnämnden är på god väg att bli en fossilbränslefri organisation.
- Stadsdelsnämnden ska minska inköp av plast- och engångsprodukter.
- Avfall som uppstår mäts och sorteras och tas om hand på ett resurseffektivt sätt .
- Stadsdelsnämndens energiförbrukning minskar med hälften av mandatperiodens mål om en tioprocentig minskning.

Enhetsmål: Enheten är energieffektiv och resurssmart med en minimal klimatpåverkan

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Klimatpåverkan från konsumtion minskar och stadsdelsnämnden är på god väg att bli en fossilbränslefri organisation.

- Stadsdelsnämndens användning av engångsprodukter minskar med ett särskilt fokus på plast.
- Avfall som uppstår mäts och sorteras och tas om hand på ett resurseffektivt sätt .
- Stadsdelsnämndens energiförbrukning minskar med hälften av mandatperiodens mål om en tioprocentig minskning.

Analys

Enheten bedömer att enhetsmålet uppnås helt under året.

Årsmålet för klimatpåverkan på upphandlade varor och livsmedel nås med god marginal och enheten fortsätter göra kloka inköp för att bibehålla detta resultat.

Under enhetens kocknätverk delar medarbetarna med sig av goda exempel och ger varandra tips på kloka inköp som har minimal miljöpåverkan, är ekologiska samt närodlat. Att handla efter säsong är väl implementerat i samtliga kök.

Engångsprodukter i papp används endast i nödfall. Inga engångsartiklar i plast köps in till verksamheten.

Samtliga förskolor sorterar sitt avfall så även matavfall. Kockarna arbetar aktivt för att anpassa mängden mat som går åt under en dag för att minska matavfallet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

— Inga data

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	64,78 %				70 %	70 %	2024
Analys Utifrån rådande budgetläge har enheten inte haft möjlighet att köpa ekologiska varor i den utsträckning som önskats. Kockarna tänker klimatsmart och handlar efter säsong.							

Nämndmål: Parker, förskolegårdar och naturmark utvecklas med fokus på biologisk mångfald och klimatanpassning

— Inga data

Beskrivning

Målet nås genom att vidta åtgärder som finns beskrivna i stadens handlingsplan för biologisk mångfald och i stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald. Skötselplanen för

biologisk mångfald ligger till grund för arbetet med att stärka den biologiska mångfalden i Älvsjöskogens naturreservat. Reservatet fyller en viktig funktion för den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet och i staden. Arbetet med att omvandla klippta gräsmattor till ängsmarker fortsätter. En avvägning görs med behovet av öppna ytor för rekreation och klippta gräsmattors funktion som kolsänkor.

Stadsdelsnämnden deltar i arbetet med gemensamma lekvärdesriktlinjer för förskolegårdar, som efter avslutat arbete ska implementeras. Syftet är att skapa pedagogisk kvalitet i utemiljön och gröna gårdar. Som en del av arbetet med gröna förskolegårdar tar stadsdelen i samarbete med SISAB fram ett pedagogiskt material som ska inspirera till arbete med biologisk mångfald och odling på förskolegården.

Arbetet med att öka andelen ekologiska livsmedelsinköp och måltider vidareutvecklas där forum för att främja lärande och utbyte mellan verksamheter kommer att vara prioriterat. Parallellt med detta kommer det att pågå en utredning inom förskolan angående möjligheten att starta en ny enhet som arbetar med frågor inom hållbar kost och livsmedelshantering. Inom äldreomsorgen fortsätter utvecklingsarbetet för att underlätta kloka livsmedelsinköp bland annat genom att ta fram en gemensam baslista över hållbara livsmedel tillsammans med äldreomsorgens dietist.

Målet nås vidare genom att stadsdelsnämnden arbetar med anpassa stadsdelsområdet till ett förändrat klimat i enlighet med handlingsplanen för klimatanpassning.

Förväntat resultat

-Stadsdelsnämnden stärker den biologiska mångfalden genom att vidta flertalet åtgärder utifrån de förslag som anges i det stadsdelsvisa åtgärdsförslaget för biologisk mångfald (SÅF) 2022.

-Stadsdelsnämnden vidtar klimatanpassningsåtgärder utifrån behov och arbetar i enlighet med handlingsplanen för klimatanpassning.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

— Inga data

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bidrar till en god livsmiljö och har giffria verksamheter

— Inga data

Beskrivning

Målet nås genom att arbeta systematiskt med verktygen Byggvarubedömningen och Chemsoft i syfte att minska exponeringen för skadliga ämnen och kemikalier. Arbetet med att minska användningen av engångsprodukter med särskilt tyngdpunkt på plast vidareutvecklas

ytterligare. Särskilt prioriterat för 2024 kommer att vara arbetet med vägledningen hållbara vård- och omsorgsboenden. Arbetet för en kemikaliesmart och giftfri förskola pågår sedan ett antal år med stöd från Kemikaliecentrum.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden bidrar i möjligaste mån inom nämndens rådighet till att minska buller, dålig luft och förorenat vatten i stadsdelsområdet.
- Verksamheterna arbetar systematiskt med att fasa ut skadliga kemikalier bland förbrukningsprodukter.
- Samtliga anläggningsprojekt loggas i Byggsvarubedömningen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt arbeta för att uppfylla kraven i nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.	2022-01-01	2024-12-31	

Enhetsmål: Enheten bidrar till en god livsmiljö och har giftfria verksamheter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden bidrar i möjligaste mån inom nämndens rådighet till att minska buller, dålig luft och förorenat vatten i stadsdelsområdet.
- Verksamheterna arbetar systematiskt med att fasa ut skadliga kemikalier bland förbrukningsprodukter.
- Stadsdelsnämnden ska minska inköp av engångsartiklar i plast.

Analys

Varje år görs en inventering av material (leksaker, madrasser, köksartiklar m.m) i plast på våra förskolor. Detta för att se över om det finns något som behöver bytas ut till ett giftfritt alternativ. Enheten har upprättat en plan på hur och när "giftigt" material ska bytas ut. Vi arbetar även med kemikaliecentrums handledningsmaterial en gång per år tillsammans med pedagogerna.

De nyinköp som görs av produkter i plast är väl genomtänkta och giftfria.

Administratören har registrerar samtliga kemikalier som finns på enhetens förskolor i Chemsoft. Är det något material som inte uppfyller ställda krav byts det ut och ersätts med en bättre produkt.

Varje år i maj deltar enhetens förskolor i "Håll Sverige rents" skräpplockarvecka. Då hjälper barnen till att städa upp i sin närmiljö i parker och i skogen. Återvinning och hållbarhet lyfts extra mycket denna vecka.

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

— Inga data

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

— Inga data

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	79				79	83	2024
Analys 6 av 8 förskolor har ett AMI som följer KF:s årsmål. Två förskolor ligger betydligt lägre. Under 2024 har insatser gjorts på båda förskolorna.							
  Sjukfrånvaro 	11,7 %	4,5 %	12,2 %	12,1 %	8,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
Analys Under året har enheten haft flera medarbetare som varit långtidssjukskrivna, dessa främst av fysiska besvär. Rehabiliteringsplan skrivs inför att medarbetaren kommer tillbaka till jobbet. Ledning har kontinuerlig dialog med sjukskrivna medarbetare.							
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	3,9 %	2,6 %	4 %	4,8 %	3,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
Analys Enheten har en hög korttidsfrånvaro som ledningen försökt stävja under året. Åtgärder som görs; hälsosamtal, ser över arbetsmiljön och belysa friskfaktorer.							

Nämndmål: Stadsdelsnämnden är en attraktiv arbetsgivare och har en god arbetsmiljö

— Inga data

Beskrivning

Stadsdelsnämnden kommer utifrån arbetsgivarperspektivet ha fokus inom områdena; trygga anställningsvillkor, systematiskt arbetsmiljöarbete, kompetensförsörjning och ledarskap.

Trygga anställningsvillkor där medarbetares anställningsform är tillsvidareanställning på heltid är normen vid nyanställningar. I bemanningsstrategin och inför varje rekrytering ingår att kartlägga möjligheten att erbjuda heltid till de medarbetare som ofrivilligt arbetar deltid.

Systematiskt arbetsmiljöarbete i vardagen är en friskfaktor och fortsatt ett prioriterat område för att medarbetare och chefer ska ha en god arbetssituation och förutsättningar att nå ett gott arbetsresultat. En god arbetsmiljö och ett närvarande ledarskap ska säkerställas genom balans mellan uppdrag och resurser, samt ett rimligt antal medarbetare per chef. Stadsdelsnämnden tydliggör arbetet med friskfaktorer för att på ett främjande sätt förstärka hållbara, hälsosamma och attraktiva arbetsplatser.

Ett aktivt strategiskt arbete med kompetensförsörjning utifrån uppdrag och mål är fortsatt prioriterat för att utveckla, behålla samt rekrytera medarbetare med rätt kompetens för uppdraget. Vid bemanning och inför rekrytering är det av stor vikt att analysera vilken kompetensprofil som bäst matchar verksamhetens kommande uppdrag och mål, för att bibehålla en hög kontinuitet av rätt kompetens i verksamheten. Rekryteringsprocessen säkerställer att bemanning och rekrytering sker kompetensbaserat och i linje med en hållbar bemanningsstrategi för verksamheten.

Chefsuppdraget kräver ett tydligt och utvecklingsinriktat ledarskap, där en helhetssyn kopplat till mål och resultat kan förmedlas till medarbetarna. En analys av förvaltningsorganisationen kommer att genomföras under året utifrån stadens nya riktlinjer för chefsstruktur samt riktvärde för antal medarbetare per chef. Organisationen ska, förutom att möjliggöra ett närvarande ledarskap, även skapa förutsättningar för medarbetare att ha inflytande över sin arbetssituation och vara delaktiga i verksamhetsutvecklingen. Detta är även ett led i att gemensamt nå måluppfyllelsen i medarbetarenkäten (ökat aktivt medskapandeindex (AMI)) samt ett stärkt arbetsgivarvarumärke både internt och externt.

Medarbetare ska uppmuntras att omsätta idéer och förslag i konkreta verksamhetsförbättringar med stockholmarnas fokus i enlighet med kvalitetsprogrammet.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden har en hög andel tillsvidareanställda på heltid
- Stadsdelsnämnden har en god systematik inom arbetsmiljöarbetet
- Den totala sjukfrånvaron minskar till 8,5 %
- Strategisk kompetensförsörjning sker utifrån verksamhetens uppdrag och mål
- Förutsättningar för närvarande ledarskap förbättras
- Aktivt medskapandeindex (AMI) ökar till 79

Enhetsmål: Enheten är en attraktiv arbetsgivare och har en god arbetsmiljö

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- Enheten har en god systematik inom arbetsmiljöarbetet
- Enheten arbetar aktivt med friskfaktorer för att sänka sjukfrånvaron för dag 1-14 till 3,5% eller mindre
- Aktivt medskapandeindex (AMI) ökar till 83

Analys

Enheten bedömer att enhetsmålet till viss del uppnås under året. Bedömningen grundar sig på att sjukfrånvaron är fortsatt hög inom framför allt ett par av enhetens förskolor samtidigt som sjukfrånvaron på totalen sjunkit utifrån 2023 års siffror.

Enheten har under året arbetat strategiskt med arbetsmiljöfrågor under samtliga APT utifrån HRs-årshjul. Under vårens APT:n gjordes även en satsning kring hållbar arbetsmiljö där medarbetare på varje enskild förskola kom fram till vilken målbild de ville satsa på gemensamt. Genom diskussion och dialog tog de sedan fram riktlinjer för att nå utsatt mål. Medarbetarskap stod sedan i fokus under höstens APT:n, då samtliga medarbetare genomförde Stefan Söderfjälls digitala utbildning "En liten utbildning kring medarbetarskap".

Under hösten genomfördes arbetsmiljöronder på enhetens åtta förskolor. Som underlag inför dessa ronder fick medarbetarna svara på frågor via enkät kring områdena "Arbetsplatsens utformning", "Organisatorisk och social arbetsmiljö" samt "Hot & våld". Sammanställningarna av underlagen har lett till en åtgärdsplan inför kommande år.

Enheten har minskat sjukfrånvaron både på kort och långtidssjukskrivna dock är detta marginellt och vi har ett fortsatt strategiskt arbete för att minska siffrorna ytterligare.

Resultatet av årets medarbetarenkät visar ett AMI på 79 vilket är en sänkning med 3 enheter från föregående år. Resultatet beror bland annat på att två förskolor inom enheten visar på ett missnöje medan övriga förskolor har ett AMI på över 83. Utifrån detta resultat har bland annat en omfördelning av ledarskapet gjorts samt tidigare beskrivna arbetsinsatser under årets APT:n. Dessa åtgärder har gett resultat för den ena av förskolorna men inte för den andra. En ny åtgärdsplan har skrivits tillsammans med fackliga representanter samt HR för att skapa en hållbar arbetsmiljö framåt.

Enhetens arbetsmiljögrupp, som bland annat består av fackliga representanter, har under året tillsammans med ledningen gjort en uppdatering av dokumenten "Årstadal som arbetsplats" samt tydliggjort information kring vikarieanskaffning. Dokumenten har sedan gått igenom med samtliga medarbetare för att tydliggöra ramar för vår verksamhet. Utifrån resultaten i medarbetarenkäten har även arbetsmiljögruppen arbetat med att ta reda på vad delaktighet är och kan innebära för medarbetarna. Detta har gjort med hjälp av stödmaterial i "Sunt arbetsliv" och sedan mynnat ut i ett stödmaterial i form av en folder.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Enheten har haft en utmaning med att hålla utsatt prognos vad det gäller budgeten. Detta grundar sig bland annat på hög sjukfrånvaro, minskat barnunderlag, tillfällig flytt av en förskola samt ett ökat antal barn i behov av särskilt stöd som kräver extra resurser.

Ett samarbete mellan controller, HR, avdelningschef och ledningsgrupp har gjorts under året med målet att få en ekonomi i balans. Trots flera insatser och ett målinriktat arbete lyckades vi inte nå detta resultat under 2024.

- Vi har under en period lagt en större del av budgeten än önskat på vikariekostnader som uppstår i och med den höga sjukfrånvaron bland enhetens medarbetare. Åtgärd: Enheten har arbetat än mer målinriktat med att vända denna utveckling genom hälsosamtal och uppföljningar. Ledningen har även arbetat aktivt med personalärenden och rehabiliteringsplaner. Rutiner för vikarieanskaffning har tagits fram med syfte att bli än mer restriktiva med att ta in vikarier vid korttidsfrånvaro.

- Nytt för Årstadals förskoleenhet är att det saknas barnunderlag på 6 av enhetens 8 förskolor vid uppstarten i augusti. Åtgärd: Ytterligare omfördelning av personal inom enheten har gjorts inför uppstarten i augusti för att kunna använda våra resurser så effektivt som möjligt. Vi har anpassat bemanningen utifrån rådande barnunderlag.

- Antalet barn i behov av särskilt stöd är högt i Årstadals förskoleenhet. Det gäller barn med NPF-diagnoser, funktionsvariationer samt medicinska skäll. Detta har lett till att extra personalresurser behöver finnas i barngrupperna. Åtgärd: För att minska på antalet resurser utbildar vi pedagogerna i tydliggörande pedagogik samt hur strukturen kring barn med NPF behöver utformas.

Investeringar

Medel för lokaländamål

Övrigt

Systematiskt kvalitetsarbete

Övrigt

Agenda 2030

Utifrån Agenda 2030 arbetar vi med fokus mot mål 4- "God utbildning för alla" samt mål 5 - "Jämställdhet".

Pedagoger och ledning arbetar mot att alla barn som går på Årstadals förskolor ska få en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet. Där alla ska känna sig sedda och hörda. Under året har våra pedagogiska nätverk fokuserat på inkluderande genom tydliggörande pedagogik och förståelse kring barns olikheter samt utbildning via ett projekterande arbetssätt.

Oavsett ålder, kön eller funktionsvariation ska alla barn kunna delta och utvecklas utifrån sina förutsättningar.

Barnkonventionen

Utifrån Barnkonventionen arbetar vi i extra med artiklarna: Artikel 12 del 1- "Åsiktsfrihet och rätten att bli heard"

Grunden till enhetens projekterande arbetssätt utgår från barnen och deras tankar, idéer och nyfikenhet. Pedagogerna lyssnar in och samtalar med barnen för att få reda på vad just de vill utforska. För att garantera att alla barn ska känna sig hörda och sedda delar vi in barnen i mindre gruppkonstellationer under dagen.

Vi tränar barnen på att lyssna till varandra, argumentera och känna empati för andra. Barnen är delaktiga och engagerade i diskussioner om rättvisa och jämlikhet. Genom att ge barnen utrymme att uttrycka sina åsikter och lyssna på varandra har vi skapat en miljö där alla röster räknas och varje barn känner sig hörda och värdefulla.

Synpunkter och klagomål

Enheten har haft 20 inkomna klagomål och synpunkter från vårdnadshavare under året. De har bland annat gällt förändringar i personalgrupper, frånvaro i personalgrupper, bemötande av pedagoger samt brist kring information. Samtliga som lämnat synpunkter har fått återkoppling via telefon, genom skriftliga svar på mail eller genom fysiska samtal.

Det har däröver kommit in positiv återkoppling från vårdnadshavare gällande pedagogers engagemang och bemötande.

Redovisning av synpunkter och klagomål

Uppdelning	Klagomål/synpunkter/kategorier	Utfall T1	Utfall T2	Utfall VB	Totalt ack. Utfall	Sammanfattning och planerade åtgärder
Beröm	Antal beröm	3	2	2	7 st	
Från vem har klagomål eller synpunkt inkommit?	Annan (t.ex. okänd)					
	Medarbetare/verksamhet inom förvaltningen	4		3	7 st	
	Närstående (anhörig, god man, etc.)					
	Samverkanspart (ex annan förvaltning, Region Stockholm, Polis)					
	Skolinspektionen					
	Vårdnadshavare	8	4	8	20 st	
Vad gällde klagomålet eller synpunkten?	Annat (ange vad i rapporteringsvyn)					
	Bemanning (Kontinuitet, vikarieanskaffning)	1	2	5	8 st	
	Bemötande	2		2	4 st	
	Beslut (missnöje, avsaknad av beslut, ej kommunicerat etc.)					
	Brister i information (utebliven	2	1		3 st	

Uppdelning	Klagomål/synpunkter/kategorier	Utfall T1	Utfall T2	Utfall VB	Totalt ack. Utfall	Sammanfattning och planerade åtgärder
	info, obegriplig info, etc.)					
	Brister i rutiner/utförande av insats eller verksamhet	1		2	3 st	
	Fråga/idé					
	Fysisk inne- eller utemiljö (ej städad, avsaknad av material etc.)			1	1 st	
	Hantering av personuppgifter					
	Kompetens					
	Kränkande behandling			1	1 st	
	Mat och måltider					
	Teknik, verksamhetssystem och IT-relaterade frågor					
	Tillgänglighet (öppetider, telefontider, fysisk miljö)	1	1		2 st	
	Utebliven/försenad insats eller aktivitet	1			1 st	
Återkoppling	Antal klagomål där återkoppling har lämnats	10		11	21 st	
Åtgärder	Antal klagomål där åtgärder vidtagits	6		8	14 st	